Anul VI. Oravița 1|14 Septembre 1912. Nr. 36.

PROGRESUL

Abonamentul:

Pe un an 8 coroane.
Pe jumătate de an 4 cor.

Pentru România și alte țerĭ străine pe an 10 cor.

Un număr singuratic 10 filerĭ.

Redacția și Administrația Nr. 817.

Telefon Nr. 29.

Apare în fiecare Sîmbătă.

Inserate după învoială.

Manuscripte nu se înapoiază.

Despre fericire.

Părerile altora.

Decînd e lumea, se vorbește de fericire; uniĭ doresc, alțiĭ o invidiază; și cutoateastea oameniĭ ceĭ maĭ fericiți sînt aceia, carĭ nu se gîndesc la dînsa, carĭ n'ar ști să-ți spue ce este acea „fericire“, și carĭ se bucură de dînsa fără a o cunoaște.

Nimenĭ nu e atît de fericit sau de nenorocit, pecît își închipuește.

Cîți fericiți s'ar putea face cu toată fericirea ce se perde și se risipește în lume de către oameniĭ, carĭ se bucură de dînsa fără a o simți și fără a o înțelege.

De multeorĭ zicĭ: „Oh! ce drăgălașă e căsuța asta de țară, acoperită cu trestie și încunjurată de trandafirĭ și de iasomie!“ Oprește-te însă și uită-te bine. Dacă aĭ locui într'însa, n'aĭ maĭ vedea-o astfel.

Acela care caută pe lumea asta o fericire deplină, nu va găsi decît un pat acoperit cu spinĭ.

Epicur, care știa însemnătatea fericiriĭ, și care zicea că și vîrtutea este o voluptate, sfătuia totdeauna pe discipoliĭ săĭ să caute întunerecul și să fugă de mulțime. Demostene dimpotrivă mărturisia, că era fericit numaĭ atuncĭ cînd trecînd prin piață, auzia cîteo precupeață spunînd alteia: „Uite, ăsta e Demostene!“

Dioclecțian, dupăce abdicase dela imperiu, un oarecine îl sfătuia să se reurce la tron. El îĭ răspunse: „Se vede cît de colo, că nu cunoștĭ frumoasele lăptucĭ ce am început să cultiv în grădina mea!“

Ignoranța și indiferența, zice Montaigne, sînt pernele cele maĭ moĭ pentru un cap bine făcut.

Ți-se impune cu drept cuvînt să respecțĭ nenorocirea. Dar fericirea, care este mult maĭ rară, n'ar trebui oare și ea respectată? Cînd văd o pasere, care a găsit cîteva grăunțe și le ciugulește, mă dau într'o parte ca să nu se sparie.

Solon zicea: „Am îmbătrînit, făcînd curte Muselor, luĭ Bachus și Vinereĭ, carĭ sînt singurele izvoare de fericire pentru muritorĭ“.

Este o fericire, care constă întru a avea supărărĭ prea marĭ, pentruca pe cele micĭ să nu le simțĭ.

Socrate se adresa la judecata luĭ Dzeu și îl ruga să-ĭ aleagă el fericirea ce i-ar putea face bine, căcĭ dînsul se credea încapabil de a ști ce-ĭ trebue.

Natura se oprește la ceiace e trebuincios; judecata dorește aceia ce este onest și folositor; vanitatea și pasiunea caută voluptatea și excesul.

In timpul erniĭ unul se mulțumește să nu-ĭ fie frig, altul să-ĭ fie cald, ceĭ maĭ mulți vor să-și frigă picioarele la dogarea jeraticuluĭ.

Filosofĭ, zice Cicerone, cutoatecă nesocotesc gloria, umblă și eĭ după dînsa. Dece, cînd tipăresc cîteo carte, își pun numele în fruntea eĭ? Nu e și aceasta o vanitate ca toate celelalte?

Fericirea și nenorocirea oamenilor depinde nu atît de avuția lor, cît de temperamentul lor.

D'Acruon crede, că zeiĭ și oameniĭ îl persecută. Adeseorĭ își iscălește scrisorile: „cel maĭ nenorocit dintre oamenĭ“. Cutoateacestea e sănătos, are nevastă și copiĭ, și fără să stea maĭ bine decît alțiĭ, nu stă nicĭ maĭ rău. Dar cele maĭ micĭ contrarietățĭ, luĭ i-se par nenorocirĭ; se indignează și disperă la tot ce i-se pare nedrept și împotriva dorințelor luĭ.

După o secetă de maĭ multe săptămînĭ cerul se milostivește să dea o ploicică. Dar fiindcă D'Acruon avea poftă să se plimbe în ziua aceia, strigă: -- „Și asta e tot pentru mine!“

Brenlos, dimpotrivă, crede că atît el cît și toate lucrurile luĭ, sînt tot ce există maĭ bun pe lume. Casa luĭ e cea maĭ bine situată, cea maĭ frumoasă și cea maĭ încăpătoare din toate; grădina luĭ produce florile cele maĭ parfumate, fructele cele maĭ gustoase; nevasta luĭ e cea maĭ frumoasă din toate nevestele, copii luĭ sînt ceĭ maĭ drăgălașĭ, cînele luĭ e cel maĭ credincios, calul ce l-a cumpărat erĭ este de cea maĭ bună rasă; dacă el bate un cuĭ în părete, este cel maĭ bun cuĭ bătut în cel maĭ bun părete; în toate diminețile se deșteaptă fericit și îĭ pare bine, că se regăsește tot pe el, înconjurat tot de lucrurile luĭ.

Cea maĭ mare parte a nenorocirilor și a supărărilor noastre, zice Pascal, ne vin pentrucă nu ne place să stăm acasă.

Fericirile ce ne vin, sînt ca niște datoriĭ pe carĭ ni-le plătește provedința, ear nenorocirile ca niște nedreptățĭ: ne bucurăm de cele dintăĭ fără recunoștință, ne întristăm de cele din urmă fără să ne căim.

FOILETON.

Haiducul Adam Neamțu.

— Nuvelă. —

De **Dămian Izverniceanu.**

Văzînd căpitanul dela o vreme că nu maĭ vine, se întoarse către bufan și-ĭ grăi:

— Privește-ĭ pe toțĭ în față și vezĭ de a fost vr'unul dintre aceștia.

— Pe unul îl cunosc, este acesta . . . grăi Săscanul dupăce îĭ privi pe toțĭ cu deamăruntul și-l arătă cu degetul pe Afrim Petcu.

— Cu cine aĭ fost și cînd? întrebă Adam Neamțu scurt.

— Erĭ dimineață; am fost cu Sinesie Buzangiu, grăi acesta palid și fără putere.

— Cîțĭ banĭ ațĭ luat dela dînsul?

— Eu am luat zece talerĭ; eară zece sînt la celalalt.

— Dă-ĭ baniĭ îndărăt!

Haiducul își vîrî mîna în chimir și-ĭ numără bietuluĭ ocnar zece zloțĭ în palmă.

— Și ce crezĭ, bună a fost fapta ta cînd te-aĭ pus să jăfueștĭ pe un biet nevoiaș? . . . Bună este fapta ta de azĭ dimineață, cînd te-aĭ pus să chinueștĭ pe bietul bărbier? Tu eștĭ haiduc de-aĭ luĭ Adam Neamțu? Aceștia la astfel de fapte se dedau? . . .

Afrim Petcu deastădată tăcea, numaĭ răutatea îĭ licaria din ochĭ.

— Lăzărică, fă-ți datoria, grăi Adam Neamțu, făcînd haiduculuĭ un semn și în urmă se depărtă de dînșiĭ ca să nu vadă.

O clipă numaĭ și o detunătură de armă făcu să se cutremure pădurea, înurmă se auzi o căscătură grea și apăsată. Afrim Petcu, fără a maĭ crîcni un singur cuvînt, se izbi de pămînt cu ochiĭ și cu o rană în dreptul inimiĭ, din care picura stropĭ de sînge, roșiĭ ca focul, pe firele de earbă verde și pe frunzele uscate. Adam Neamțu încă îĭ dete bietuluĭ om necăjit doĭ pumnĭ de galbenĭ și-ĭ arătă drumul spre casă.

Acolo jos la rădăcina faguluĭ, unde zăcea Afrim Petcu fără simțire, săpară o groapă și zicîndu-ĭ un „Tatăl nostru“, îl aruncară înlăuntru, acoperindu-l cu pămînt, ear la cap îĭ puseră o cruce făcută din niște jîpĭ tinerĭ. Și-l lăsară pe haiduc subt bolta de frunzișurĭ să-și doarmă somnul cel vecinic, învremece pe deasupra luĭ trecea vîntul tînguitor cu undele luĭ de vuete și clocotirĭ.

*

Pentru ca și maĭ ușoară să le fie scăparea dar totodată și umblarea prin sate, haiduciĭ își aveau maĭ în fiecare sat cîteun om orĭ cîteo muere care îĭ găzduia. Cînd veniau de pe undeva, nu trăgeau pela crîșme, unde ușor ar fi putut fi recunoscuțĭ și prinșĭ de pănduri, ci pe vremurĭ de chiamăt, cînd vine omul maĭ cu anevoe, străbateau drumurile, își aveau oameniĭ lor, unde se adăpostiau.

Hotnogiĭ și pănduriĭ crepau de necaz, căcĭ în momentul ce eĭ își frecau mînile plinĭ de bucurie, că însfîrșit au pus mîna pe Adam Neamțu și pe ceata luĭ, chiar atuncĭ li-s'a șters atît de frumușel de dinaintea nasuluĭ, întregĭ și nevătămațĭ. I-au urmărit eĭ atuncĭ pe haiducĭ, dar din nenorocire în direcție opusă; învremece haiduciĭ își căutau de drum liniștiți, trecînd peste Ciclova la „Ghicin“, pănduriĭ se zbuciumau pe drumurile petroase și pe potecile întortochiate ce duceau către „Tîlva mică“.

Sinesie Buzangiu ajunse acasă sănătos și teafăr. Frica ce o purtase până atuncĭ față de căpitan, acum pentrucă se simția la adăpost, se prefăcea tot mereu într'o ură nedumerită. Simția că-l urăște pe căpitan și că nu i-ar fi fost nicio leacă milă de dînsul, dacă l-ar fi văzut legănîndu-se în spînzurătoare. Un gînd înfiorător începu să-l munciască mereu: gîndul vînzariĭ. Își pusese de gînd să-l vindă și să ia cele 200 galbenĭ. Până își făuria planurile sale, stetea tot ascuns și nu îndrăznia să se arate pe uliță, căcĭ era însemnat și se temea că fără multă vorbă vor pune mîna pe dînsul.

Intr'o noapte întunecoasă de nu se zăria nicĭ la doĭ pașĭ, Sinesie se furișă de acasă și străbătînd încet prin dosul grădinilor până la casa din marginea satuluĭ, la baba Suzana găzdoaea haiducilor, și dupăce se încredință că nu e nimenea în apropiere, începu să acire pe la ferestri și pe la ușă. Inlăuntru se auzia vorbă. Privi în tindă prin o crepătură a ușiĭ. Lîngă vatra foculuĭ unde

Părinţii noştri prînziau împreună pentruca să petreacă, să cînte, să rîză şi să bea. Astăzi un prînz este o chestie de politică, sau de afaceri: se prînzeşte contra sau pentru guvern; s'a inventat punctul de onoare şi punctul de indignaţiune: „Natis in usum lactitea scypis pugnam thracum est". A se bate la masă şi a-şi arunca paharele în cap pentru a se înveseli, e o petrecere de sălbatici.

Oamenii înţelepţi ştiu, că trebue să-şi ascunză fericirea, dupăcum călătorul îşi ascunde aurul, cînd trece printr'o pădure.

Dacă bărbaţii însuraţi ar ascunde calităţile nevestelor lor, nu s'ar expune să li-se fure inimile.

Sînt oameni, cari au darul să le fie frig la picioarele altora, şi să sufere de golul din stomacul altuia: sînt unii, cari nici nu ştiu că există alţii.

Nu invidiaţi fericirea acelora, pe cari îi vedeţi îmbrăcaţi în haine frumoase, numai ei ştiu ce fel le este căptuşala! **(T. R.)**

Doctorul Roza (Roja).

Dr. G. C. Roza s'a născut la 1786 în Bitolia (Macedonia) şi în etate de 8 ani veni la Timişoara la unchiul său care era negutător. Acasă purta numele *Cerbini*, spune fiica-sa Dna Melania măr. Horvat din Oraviţa, ear numele Roza este dela unchiul său care l-a adoptat. Dînsa mai spune că întâi a absolvit dreptul şi numai după aceia s'a înscris la medicină, luînd doctoratul la Viena la 1812. Diploma sa din Viena ce se află în păstrarea numitei sale fiice poartă data de 20 April 1812 şi arată că disertaţia era: De luxu in medicamentis, eius fontibus et damno. Inscrisă la Timişoara a fost diploma la 5 April 1815.

Lucrările sale publicate în Buda şi în Craiova se găsesc notate în a mea: „Literatura medicală românească", publicată de Academia română în 1907 la p. 28, etc.

Relativ la biblioteca sa am aflat că după moartea lui a fost dăruită urmaşului său în post, *Dr. Lippay* cu scop de a veghea acesta asupra sănătăţii veduvei şi alor 2 fiice ale doctorului Roza, cît ele vor trăi; dar soarta a vroit altfel, căci numai după cîteva luni dela instalare în post, *Dr. Lippay* cade de pe un cal şi moare, ear biblioteca s'a dus în alte părţi împreună cu soţia doctorului *Lippay*. Ca fizicus a urmat apoi *Dr. Dienstler*, ear acestuia i-a urmat *Dr. Weinberger* (ovreu) şi cu acesta s'a sfîrşit fizicatul, venind şi actuala Societate a căilor ferate de stat.

Despre Dr. Roza aflu că era de statură mică, constituţie debilă şi temperament iute. Părinţii săi au murit la Monastir (Macedonia) şi moartea lor l-au decis a trece la medicină, ca să poată „studia cauzele cari li-au pricinuit moartea" (?)...

Caracteristic din practica lui este că deja pe atunci practica cura de apă rece. Cînd fiica postmaestrului de pe atunci, în etate de 8 ani, a suferit de şcarlatină, Dr. Roza a băgat-o în apă încontra protestărilor părinţilor ei, şi bolnava a scăpat teafără, devenind apoi soţia directorului de gimnaziu, regretatul prof. *Vrabeţ*.

Doctorul însuşi s'a îmbolnavit în epidemia de înainte de revoluţia din 48 şi a murit la etatea de 62 de ani. Tot în aceia epidemie a murit şi asistentul său (Unterarzt Vizbitzky, în etate de 32 de ani).

Fiică-sa, d-na Horvat, acum în etate de 67 de ani, păstrează ca suvenir, dela bunul ei tată cu multă evlavie, portretul său ce l-a pictat, pecînd era mort, dibaciul pictor Turcu; apoi diploma de doctor, amintită mai sus, şi o păreche de ochilari, ce tatăl ei, fiind miop, totdeuna îi purta. Este interesantă legătura în argint a ochilarilor acestora, arătînd ce cercuri mici aveau acum o sută de ani ochilarii de miop. Păstrătoarea lor a decis ca după moartea ei să-i trimită la vreun Muzeu ce le-ar purta interes.

Dr. Roza mai fusese însurat cu o Vieneză, dar după 30 de ani s'a despărţit de ea şi s'a recăsătorit cu fiica protopopului sîrb Milosovits din Biserica-albă, care era şi socru lui Ivacicovici, executor în Oraviţa.

Osămintele sale zac acum în cripta sa din cimitirul bisericei gr. or. romîne din Oraviţa montană, care criptă a trecut acum asupra familiei Ivacicovici şi la care nu este nici o inscripţiune relativ la primul ei posesor.

Cu a 2-a soţie n'a trăit decît 5 ani.

Dr. Gh. Crăiniceanu.

Linia cercuală Verşeţ—Valea Caraşului.

— Răspuns la „Orvicza és Vidéke" —

Foaia „Oravicza és Vidéke" din Oraviţa în Nrul 25 aduce un articol pentru noi suprinzător; între altele zice că succesul pertractărilor inginerului *Anton Steller* e destul de favorabil, numai chiar Temeskutas, Vrani şi Mercina nu voiesc a vota acţiuni în suma cerută, pentrucă voesc ca această linie ferată să aibă legătură cu Cacova, respective cu Jam. Ne este de mirare informaţiunea foii respective, şi ne permitem a observa că această informaţiune e falsă, fiindcă Temeskutas 100, — Vrani 60, — Mercina 50 de mii au votat, mai mult nici nu a cerut nimenia.

E fapt, că nu numai aceste comune, ci chiar şi celelalte voesc să aibe în primul rînd legătură cu Cacova şi nici oraşul Verşeţ nu e încoantra, dar e ştiut că această legătură stă în mînile atotputernicei soţietăţi a caleĭ ferate Austro-Ungare, a căreĭ reşedinţă principală e Oraviţa; am fi deci foarte bucuroşi dacă „Oravicza és Vidéke" ar protegea la forul respectiv o astfel de legătură, sau mai bine zis acest interes comun, şi o putem înainte asigura, că orce învăţătură bună referitor la chestia aceasta la tot cazul cu toate puterile a vom împlini.

Că aaeastă linie va fi pentru Oraviţa păgubitoare sau nu, se va dovedi în viitor. Dar nici nu voim să o statorim, cuatît mai puţin, că nici de altă parte la înfiinţarea linieĭ Oraviţa—Jidovin nu s'a statorit, că fi-va folositor sau păgubitor pentru Varadia, dacă această comună fruntaşă şi mare ar ajunge în terenul aceleĭ linii, însă vedem că din bunavoinţa mai multora a rămas afară. E de dorit că această nebăgare de seamă să se repare prin legătura cu Cacova şi atunci noi, ba nu numai noi, ci toate comunele interesate în linia Verşeţ—Valea Caraşului, cu cea mai deplină bunăvoinţă vom ajutora pe Oraviţenii în această acţiune.

Intre altele cu bucurie statorim că comunele din Comitatul Caraşului au dat la o parte receala faţă de linia aceasta, ba — mulţumită acţiuneĭ însufleţite a d-nului protopetore P. Corcan din Iam — aceste comune cu cea mai mare însufleţire — chiar şi Iamul care are linie ferată — au votat acţiunile, şi astfel înfiinţarea linieĭ acesteia nu mai are nicio pedecă, încît inginerul în luna viitoare va şi începe măsurările trebuitoare.

„Reuniunea economică şi de lectură din Varadie".

---

cîteva surcele trozniau şi se mistuiau în pîlpăitura deasă a flacărilor roşietice, treĭ mueri şedeau în-jurul vetreĭ şi vorbiau domol. Feţele le păreau aprinse de bătaea flacărilor. Era baba Suzana, cu fică-sa Floarea şi cu Ileana, muerea căpitanului, semn că Adam Neamţu cît decurînd va pica în sat.

Sinesie Buzangiu tresări de bucurie: „Am să-l dau pe mîna pădurilor şi să-mi iau cele 200", îşi zicea în sine şi-şi îndreptă paşii spre cazarma satului unde ştia că va da de pădurii. Din întîmplare hotnogii erau aci, veniseră de cu seara de-a călare. Cu toţii se odihniau binişor, cînd două-treĭ ciocănituri în şolocaturile ferestrilor îi făcu să tresară din somn. Doi pădurii ce-şi frecau ochii cu dosul mîinii se iviră în pragul uşii somnoroşi.

— Care eşti tu aci şi ce voeşti?... întrebară ei umbra ce se strecura în întuneric pe subt păreţii cazarmii.

— Aşi avea să vă descopăr nişte lucruri mari.

Intrară înlăuntru. Hotnogii îl cercetară cu priviri scrutătoare.

— Ce voeşti, omule?...

— Un lucru mare am de descoperit. Să-mi daţi cele două sute de galbeni şi am să vi-l dau pe Adam Neamţu în mîni.

Hotnogul Bordan păşi mai aproape de dînsul lărgindu-şi privirile, ear pădurii căscară gurile uimiţi.

— Să ne dai în mîni pe Adam Neamţu?... Bagă de seamă, omule, ce grăeşti. Să nu ne ţii de proşti că zeu de-ţi va fi bine. Dar dacă ne arăţi ascunzătoarea lui şi putem pune mîna pe dînsul, să ştii că veĭ fi bine răsplătit.

— Pe mîne, pe poimîne am să vi-l dau în mîni.

— Bine, vom vedea. Pînă atunci însă trebue să rămîi aici cu noi la cazarmă.

In noaptea următoare era întunerec beznă. Peste întreaga boltă cerească era trasă o pînză neagră aşa că nu se mai ivia nicio licărire de foc a stelelor. Injurul căsuţeĭ dela marginea satului în care locuia baba Suzana, cîteva umbre tot atît de negre ca şi noaptea întunecată, se strecorară printre nişte sălcii şi pe lîngă niste garduri, pînăce se făcură una cu pămîntul. Nici un zgomot nu se auzia şi niciun lătrat de cîne. Erau pădurii cari îşi începusă pînda călăuziţi fiind de Sinesie Buzangiu.

In tindă focul pîlpăia în vatră. Şi razele roşietice ale focului străbăteau prin crepăturile uşeĭ afară ca nişte suliţe înroşite de sînge. Incolăcite pelîngă foc, şedeau cele treĭ fiinţe. Baba Suzana povestia fapte şi întîmplări din vremea eĭ; Floarea asculta, dar Ileana era dusă cu gîndul departe, la Adam al eĭ pe care îl aştepta cu atîta dor. Dincînd-încînd deschidea uşa lăsînd să năvăliască undele de lumină, rănind adînc noaptea, şi privia o clipă în întunerec, apoi aştepta ascultînd.

Către miezul nopţii din departe se auzia un ropot de copite ce venia din depărtări mari, Ileana tresări, inima îi bătea cu putere. Pădurii adăpostiţi pe subt sălcii şi pe lîngă garduri se făcură numai urechi.

Zgomotul copitelor se auziau dince-ince tot mai lămurit, tot mai tare, pînăce doi călăreţi se opriră la uşa căsuţeĭ. Descălecară şi, invremece unul legă caii de un par, celălalt bătu uşor în uşă. Uşa se deschise repede şi valurile de lumină ce năvăliră în noapte, iluminară oclipă feţele bărboase şi aspre ale celor doi călăreţi. De după sălcii şi de pelîngă garduri, pădurii priviau la ceĭ doi haiduci cu mîinile pe arme şi cu inimile zvîcăind. Era Adam Neamţu şi cu tovarăşul său Lăzărică. Intrară înlăuntru.

Lăzărică venise să însoţiască numai pe căpitan, eară el avea de gînd să se ducă în noaptea aceia la Ciclova, unde îl aştepta fără de astîmpăr o altă leliţă cu ochi frumoşi şi peliţă moale şi care ştia să-i îndulciască clipele haiducului. Glasul eĭ domol şi dulce, surisurile pline de vrajă şi sărutările înfocate, îl scoteau pe haiduc din cele mai tainice adîncimi ale codrilor.

Pădurii din două sărituri încunjurară casa. Zăvorul nu era pus la uşă. La un semn dat uşa se deschise pînă la părete şi vr'o opt pădurii năvăliră înlăuntru răcnind: „Adame, să te predai că eşti al nostru!..." Cu dînşii era şi Sinesie Buzangiu. Femeile prinseră a ţipa de spaimă ca scoase din minţi. Adam o clipă îşi perdu cumpătul. Nu ştia ce să facă. Îşi scoase pistoalele şi voi să tragă, dar gîndul că va ucide atîţia oameni, îl opri. „Fie ce va fi", îşi gîndi el şi-şi vîrî

Convocare.

In înţelesul §§-lor 23 şi 24 din statute, membriĭ **„Asociaţiunii pentru literatură română şi cultura poporului român“** se convoacă la

Adunarea generală ordinară

ce se va ţine în **Sibiiu,** în zilele de **13 şi 14 Octombre n. 1912.**

Programul adunăriĭ:

Duminecă, în 13 Octombre n. 1912, la orele 11 a. m. în sala festivă a „Muzeuluĭ Asociaţiunii“:

I. Şedinţa I, cu următoarea ordine de zi:

1. Deschiderea adunăriĭ generale.
2. Inscrierea delegaţilor prezenţĭ aĭ despărţămintelor.
3. Raportul general al comitetuluĭ central.
4. Alegerea comisiunilor pentru:
   a) examinarea raportuluĭ general;
   b) censurarea socotelilor anuluĭ 1911 şi a proiectuluĭ de budget pe anul 1913;
   c) înscrierea membrilor nouĭ;
   d) pentru întregirea comitetuluĭ central.
5. Prezentarea eventualelor propuneri.*)

II. Desvălirea bustuluĭ luĭ Gheorghe Bariţiu, îndată după şedinţă.

După prînz la orele 4.

III. Şedinţa festivă a secţiilor ştiinţifice-literare, care va avea loc în sala festivă a „Muzeuluĭ Asociaţiunii“. Conferinţa dluĭ *Dr. Ion Lupaş,* despre *Gheorghe Baruţiu* şi alte conferinţe

* * *

Luni, în 14 Octombre n. la orele 8 a. m.

Şedinţa a II-a, cu următoarea ordine de zi:

1. Raportul comisiuniĭ alese pentru examenarea raportuluĭ general şi propunerile acesteĭ comisiunĭ.
2. Raportul comisiuniĭ însărcinate cu censurarea socotelilor pe 1911 şi a proiectuluĭ de budget pe 1913 şi propunerile acesteĭ comisiunĭ.
3. Raportul comisiunĭ pentru înscrierea de membri nouĭ.
4. Alegerea a doĭ membri în comitetul central.
5. Fixarea loculuĭ pentru adunarea generală viitoare.
6. Dispoziţiĭ pentru verificarea procesuluĭ verbal.
7. Inhiderea adunăriĭ generale.

Continuarea şedinţeĭ la orele 3 p. m.

Sibiiu, din şedinţa comitetuluĭ central al „Asociaţiuniĭ pentru literatura română şi cultura poporuluĭ român“, ţinută la 7 Septembre 1912.

A. Bârseanu m. p. prezident. **Oct. C. Tăslăuanu** m. p. secretar.

*) Eventualele propuneri au să fie înaintate, în scris, prezidiuluĭ „Asociaţiuniĭ“ (Sibiiu, Str. Şaguna Nr. 6) cu 8 zile înainte de adunarea generală.

ECONOMIE.

Ţiglăria din Bozovicĭ a băncii „Oraviciana“.

In timpul din urmă se ridică mereu vocĭ că după înfiinţarea atîtor băncĭ româneşti ar fi vremea să ne îndeletnicim şi cu alte întreprinderĭ industriale pentru întărirea economică a poporuluĭ nostru.

Intre băncile din Banat cea dintăĭ care a spart gheaţa e „Oraviciana“, care a pus în picioare o mare ţiglărie cu abur în Bozovicĭ, cu maşinăriĭ şi arangeament modern.

Această întreprindere atît de folositoare, atît acţionarilor „Oravicianeĭ“ cît şi populaţiuniĭ rom. din Valea Almăjuluĭ, e un atest al chibzuinţeĭ şi harniciei institutuluĭ „Oraviciana“, creat de fruntaşiĭ noştri pentru prosperarea economică a acestuĭ ţinut.

Călătorul care ajunge în părţile romantice ale Almăjuluĭ nu poate decît să admire Ţiglăria-model din marginea Bozoviciuluĭ, pusă subt conducerea harniculuĭ secretar al „Oravicianeĭ“ Carol Pavlovicĭ, zidită de arhitectul român Dim. Boitor.

Zilele trecute o comisie compusă din membri aĭ direcţiuniĭ şi inspecţiuniĭ, în frunte cu valorosul director al „Oravicianeĭ“ s'au prezintat în faţa loculuĭ pentru a vizita Ţiglăria şi a lua măsurĭ pentru garantarea venituluĭ frumos ce se aşteaptă dela această intreprindere. Ear noĭ la rîndul nostru nu putem decît să ne bucurăm de intruparea ideiĭ de a ne mişca odată şi în alte direcţiĭ, nu numaĭ la darea de împrumuturĭ şi incassarea intereselor. Intr'un ceas bun!

CRONICA.

Vestim cu bucurie că la 22 Sept. c. Duminecă după Sf. Maria-mică, va avea loc aicĭ în Oraviţa un mare concert al d-şoarelor Dora Lepa şi Aurelia Bujiganu, eleve distinse ale conservatoruluĭ din Bucureştĭ. Concertul fiind urmat şi de o petrecere cu dans (în «Grădina de tir» din localitate), sperăm că acest festival va prilejui o mare întînire a Românilor din Valea Caraşuluĭ.

*

Distinsul farmacist dipl. *C. Omescu,* de care am pomenit şi în numărul nostru penultim, a fost angageat la vechea farmacie Knoblauch din Oraviţa.

*

Cunoscutul şi isteţul cărăuş *Ilie Iana* din Oraviţa-rom. a încetat subit din viaţă, — ear în ziua următoare a căzut moartă în biserica izr. din localitate d-na *Bernauer.*

*

† Dr Traian Puticĭ

Vestea încetăriĭ din viaţă a învăţatuluĭ protopop al Timişoriĭ Dr. Traian Puticĭ ne-a întristat adînc. Răposatul, o podoabă a bisericiĭ noastre naţionale, a fost doborît în floarea vieţiĭ, de 47 anĭ, de o crudă boală de rinichĭ. Îl deplînge familia, îl deplînge biserica şi neamul, îl deplîngem cu toţiĭ cîţĭ i-am cunoscut şi apreţiat virtuţile. Fie-ĭ ţărîna uşoară şi memoria binecuvîntată!

*

† Un mărgăritar al cununeĭ de dame din Banat, soţia gentilă a fruntaşuluĭ nostru Dr. Cornel Petricu, notar public reg. în Bocşa-montană, a trecut la cele eterne în al doilea an al fericiteĭ sale căsătoriĭ, lăsînd în mare jale pe soţul eĭ iubit şi pe mica eĭ fiică Stela. Transmitem jalniceĭ familiĭ şi pe calea aceasta sincere condoleanţe!

*

Alegerea de învăţător s'a ţinut în fruntaşa comună Varadia Duminecă în 8 Septembre a. c. subt înţeleapta şi dreapta conducere a Rev. domn *Petru Bernaz,* preot în Secaş. Dintre ceĭ candidaţĭ a fost ales de învăţător *Aureliu Farca, cu 202* voturĭ, faţă de contracandidatul Aurel Crăciun, care a întrunit 63 voturĭ. Felicitărĭ!

*

Adunarea generală ordinară a institutuluĭ de economiĭ şi credit „BOCŞANA“ ţinută în Bocşa-montană la 25 Faur 1912 a decis urcarea capitaluluĭ societar prin emisie nouă de acţiĭ, în valoare nominală de cîte 100 cor., pe lîngă următoarele condiţiunĭ: Acţionariĭ vechĭ au dreptul să subscrie atîtea acţiunĭ nouĭ, cîte posedă, cu preţul de 110 cor., ear peste numărul acţiilor ce posedă, cu preţul de 120 cor. de acţie. Infine neacţionariĭ pot subscrie acţiĭ cu preţul de 135 cor. Pentru fiecare acţie subscrisă este a se maĭ plăti 2 cor. în spese de emisiune. La subscriere se plăteşte din capital 20% plus 2 cor. spese de emisiune.

*

Alexa Pocol, dascălul milionar din Baia-mare, însufleţit de succesele şoimuluĭ nostru neîntrecut, a dăruit pentru aeroplanul Vlaicu III. 15.000 coroane. Frumos!

*

Dacă Nemţiĭ din Biserica-albă pot trimite în fiecare an cîţiva ţăranĭ în Germania şi la Saşiĭ din Ardeal, pentru a-şĭ aduna experiente din agronomie, dece n'ar fi putut şi învăţătoriĭ noştri să fie reprezintaţĭ la congresul pedagogic din Viena?

*

Invăţaţiĭ zic că de 137 anĭ încoacĭ n'am avut o vară maĭ proastă ca cea din ăstan. In jurul Petrojeniuluĭ au năvălit urşiĭ din munţiĭ cu zăpadă, ear ploile nesfîrşite au pricinuit pretutindenĭ marĭ pagube ţăranilor.

pistoale în chimir. Lăzărică însă nu făcu asemenea. El cum îl zări pe Sinesie, îşĭ scoase pistoalele şi scrîşni din dinţĭ: „Cine tu ne-aĭ vîndut!...“ şi în clipa următoare două detunăturĭ rescoli periĭ din capetele celor din odae, şi vînzătorul, fără a maĭ zice cîrc, se prăbuşi la pămînt cu peptul zdrobit şi însîngerat. Ciobul ce ardea pe tavanul cuptoruluĭ se stinse lăsînd în urma luĭ un întunerec infernal. Lăzărică era sprinten, maĭ descărcă un pistol şi ghiontînd în stînga şi în dreapta în pănduriĭ buzumeniţĭ, ieşi afară dezlegă calul, încălecă repede şi ca o vijelie cumplită se năpusti în întunerecul fără de sfîrşit. Cîteva puştĭ se maĭ descărcă în urma luĭ, dar fără să nimeriască, şi din liniştea nopţiĭ întunecate se desprindea ropotul nebun al copitelor, urmat de lătrăturĭ vijelioase de cînĭ.

Lăzărică scăpă, Adam însă fu legat cu funiĭ vînjoase şi între torţe de reşină aprinse, fu condus până la cazarmă.

In ziua următoare, de cu dimineaţa se resipiră noriĭ de pe cerul cel albastru, lăsînd să străluciască un soare bogat în raze şi în căldură. Vestea despre prinderea căpitanuluĭ se lăţise c fulgerul. Lume multă se adunase dinaintea cazarmeĭ. Ceĭ săracĭ carĭ i-au cunoscut inima şi dărnicia luĭ, îl deplîngeau pe ascuns în adîncurile nepătrunse ale inimiĭ lor, învremece ceĭ bogaţĭ triumfau de bucurie, că s'au ssăpat de Adam Neamţu. In curtea cazarmeĭ, legat de un stîlp cu faţa în soare, stetea căpitanul, de dimineaţa, decînd se ridicase soarele de după şirul munţilor dela răsărit. Şi-ĭ era cald şi greu de credea că se prăpădeşte. Părăe de sudorĭ crunte îĭ curgeau pe faţă şi pe întreg corpul şi părea ca scăldat. O sete crîncenă îl chinuia mereu îĭ uscase gura şi limba. Un pojar nestins îĭ ardea în coşul peptuluĭ. Şi suferia Adam în tăcere.

Dincînd-încînd se ivia cîte un hotnog şi se desfăta în chinurile haiduculuĭ.

— Hotnogule, dece mă chinueştĭ?... grăi dela o vreme Adam Neamţu cu un glas sec şi uscat.

Acesta făcu nişte privirĭ marĭ şi se opri în faţa luĭ.

— Hotnogule, îţĭ maĭ aducĭ aminte de vremea aceia cînd te-am dus în trăsură pe drumul Boşneaguluĭ şi vorbiaĭ rău despre Adam Neamţu şi eu te ascultam? Şi vezĭ te-am cruţat. Intr'o clipă puteam să-ţĭ trimit sufletul pe tărîmurile fericiţilor, dar n'am făcut-o. Imĭ era milă de tine. Şi tu astăzĭ mă chinueştĭ fără milă.

Hotnogul tresări ca dintr'un vis cumplit şi-l privi pe haiduc cu ochĭ marĭ plinĭ de nedumerire. O zguduitură puternică îl făcu să se clatine uşor, cînd îşĭ aduse aminte de calea făcută pe drumul Boşneaguluĭ.

— Adevăr grăeştĭ, ţi-am fost odată în mînĭ... Şi îngrabă dete poruncă ca să-l dezlege şi să-l ducă din soare.

(Urmează).

Dare de seamă şi mulţumită publică.

La concertul aranjat în 6/19 August a. c de ştudentele şi ştudenţiĭ din comuna Petre, în favorul celor inundaţĭ din comunele Cebza şi Macedonia, au încurs în total 220 C., spese au fost 160 C., remîne, decĭ, un venit curat de 60 C. Din baniĭ aceştia jumătate s'au trimis oficiuluĭ parohial gr. or. rom. din Cebza, eară ceialaltă jumătate oficiuluĭ par. gr. or. rom. din Macedonia.

Au binevoit a suprasolvi următoaiĭ domniĭ: *Familia Smederevaţ* 10 C., *Nicolae Goabă* 10 C., *Nicolae Marsch* 5 C., *Nic. A. Iovanovicĭ* 8 C. 40 f. *Ioan Gondean* 5 C., *Ioanichie Neagoe* 6 C. 40 f., *Trifu Nica* 1 C., *Vasilie Fara* 1 C. 20 f., *Liviu Popescu* 1 C., *T. Buchner* 1 C., *C. Dimian* 3 K. 20 f., *Gheorghe Klein* 4 C., *Vasilie Dolga* 7 C. 20 f., *Dr. A. Andressi* 4 C. 20 f., *Anghelina Ţinţariu* 4 C., *Romul Theorean* 9 C. 20 fil., cărora tinerimea ştudioasă le mulţumeşte din inimă.

Infine mulţumim părinteluĭ nostru iubit *Ioanichie Neagoe* pentru binele ce ni-la făcut, permiţînd ca repetiţiile să se ţină în sala choruluĭ şi ne-a dat bina spre folosinţă. Mulţumim apoĭ dirigentuluĭ de chor *Dimitrie Gerda* pentrucă ne-a învăţat copiĭ să cînte; mulţumim înfine tuturora carĭ ne-au sprijinit şi onorat cu prezenţa lor.

Pentru comitetul aranjator:

Nic. Ţinţariu.

Editor-proprietar: **Gheorghe Jianu.**
Redactor-responsabil: **Ilie Oraviţanu.**

Apoteca la „Sf. Gheorghe“

Strada principală (vis-à-vis de R. Goldstein)

SALVATOR

asociaţie internaţională de ajutorare.

Representanţi harnicĭ acceptăm în tot locul

Întemieată pe sistemul de grupe caşi celelalte asociaţiĭ de ajutorare. E însă

UNICA ASOCIAŢIE

care solveşte ajutorul asigurat **fără nicio detragere, fie grupa complectă orĭ ba.** Solveşte deja după 2 lunĭ de membrie 25%, după 3 lunĭ de membrie 50% şi după 4 lunĭ de membrie 75% din ajutorul asigurat; ear deja **după 5 lunĭ de membrie capitalul întreg.** Atestat medical nu se recere. Dacă un membru a solvit în taxe de caz de moarte 60% din capitalul asigurat, imediat i-se licvidează întregul capital asigurat. De membru se primeşte orcare persoană în etate de 15—80 anĭ. Se pot asigura ajutoare de 1—6000 coroane. Taxa de înscriere: 6—16 cor. Taxa anuală de membrie: 4 cor. Taxa pentru fiecare caz de moarte 2—6 cor. „SALVATOR“ e

UNICA ASOCIAŢIE

care din venitul curat anual împarte 25% între membri; ear alte 25% le foloseşte pentru scopurĭ internaţionale culturale şi umanitare. Prospecte şi blanchete trimitem gratuit şi franco. Primim şi membri, carĭ ar fi deja înscrişĭ la alte asociaţiĭ.

Reprezentanţa generală pentru Ungaria

Timişoara (Temesvár) Josefin, str. domnească (Uri-u.) Nr. 1—2.

Premiat cu marele premiu Grand Prix.

Cine doreşte să aibă o faţă albă ca laptele, să folosiască **crema americană, pudra americană şi săpunul american**, care depărtează de pe faţă şi de pe mînĭ orcefel de pete, şi întrece toate mijloacele de acest fel, întrebuinţate pân'acum. Se capătă la: **Apoteca Sfîntul Gheorghe** în **Oraviţa** (peste drum de prăvălia R. Goldstein). Preţul unuĭ borcan de cremă americană 1 coroană. Preţul pudreĭ americ. 1 cor. 50 fil. Preţul săpunuluĭ americ. 80 fil. Incontra durerilĭ de dinţĭ maĭ bune sînt picăturile americane. Preţul 1 cor.

Albert Jancsus

primind prăvalia luĭ

G. Ivaskovits din strada principală

„La mîţa neagră“

îşĭ va da toată silinţa a menţine numele bun al acestuĭ magazin bogat asortat cu tot felul de articole moderne de manufactură, **casă solidă-creştină,** unde se capătă şi bumbac, cîrpe, pînză şi mătăsurĭ veritabile, cu **preţuri fixe,** absolut solide. — Serviciu culant. Comandele pentru ceĭ din jurul Orăviţiĭ încă se efeptuesc cu promptitudine.

Farmacia „La vulturul negru“

(Apoteca bătrînă)

ORAVIŢA

Fondată la anul 1797.
Proprietatea Knoblauch din 1817.
Telefon Nr. 59.

Roma 1911. Paris 1911, medalia de aur.

Spirtul Mentholos — Knoblauch

preparat al farmacieĭ „La vulturul negru“ din Oraviţa, preţul dela 40 fil. până la 2 cor.

Kremă de lilie americană	à Cor.	1.—
Pudră de lilie americană, albă, roza şi crème	„ „	1.20
Săpun de lilie americană	„ „	—.70
Pieaturĭ pentru dinţĭ	„ „	1.—
Picăturĭ chineze pentru dinţĭ	„ „	70.—
Esenţă de liqueur, rom, preparat Knoblauch,	Litru à	20 fil.
Bomboane pentru tusă	à	20—60 „
Esenţă de muşchĭ izlandeze specalitate engleză	à Cor.	1—1.50
„ „ „ „ pentru reumă	à Cor.	1.—

Leac împotriva panglceĭ (limbricul mare).

Mare depozit de articole de gumă, pentru bărbaţĭ şi femeĭ, legăturĭ pentru soborîţĭ dela fabrice de primul rang indigene şi străine.

Ceiace nu s'ar găsi în depozit se căştigă prompt în 2—3 zile fară nicio cheltuială. Comande dela 6 coroane însus se trimit gratuit.

Parfumerie şi preparate cozmetice, cremă pentru obraz, săpunurĭ şi alte specialităţĭ ale farmacieĭ se capătă la

„Apotecăria bătrînă“ a luĭ Max de Knoblauch în Oraviţa

în uliţa mare, peste drum de otelul „Coroana“.

Tiparul Tipografieĭ „Progresul“ societate pe acţiĭ, Oraviţa.